

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра германської і фіно-угорської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної роботи

доц. Соловей М. І.

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Невербальна семіотика в кроскультурній комунікації

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)
рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
освітньо-професійна програма	Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти денна /заочна

Навчальний рік 2022–2023

Семестр V

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання англійська

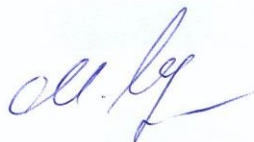
Форма підсумкового контролю залік

Розробник:

Серякова І.І., доктор філол. наук, професор, професор кафедри англійської мови і перекладу

Схвалено на засіданні кафедри германської і фіно-угорської філології, протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

доц. Шутова М.О.

Схвалено вченою радою факультету германської філології і перекладу, протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

Голова вченої ради факультету

доц. Мойсеєнко І.П.

1. Мета вивчення дисципліни:

Метою цієї вибіркової дисципліни є формування у майбутніх філологів системи знань з дискурсивно-прагматичних особливостей функціонування невербальних компонентів комунікації в англomовному соціумі, яка реалізує основні підходи до сучасного лінгвістичного аналізу та інтерпретації мовних та мовленнєвих одиниць. На прикладі лінгвістичного аналізу номінацій невербальних компонентів демонструються теорія та практика вивчення одиниць різних семіотичних систем у сучасній лінгвістиці. Цей курс також сприятиме формуванню у студентів світогляду сучасного філолога-інтерпретатора, необхідного для підготовки якісних курсових робіт із лінгвістики, а також для подальших наукових розвідок у галузі філології. матеріалі, які потрібні студентам для написання дипломної роботи магістра.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС;

90 год., у тому числі:

лекції – 20 год.

практичні заняття – 10 год.

самостійна робота – 60 год.

Форма контролю – залік

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни базується на курсах «Загальне мовознавство», «Теоретична граматики англійської мови», «Лексикологія», «Стилістика». На початку курсу «Прагматика невербальної комунікації» студенти повинні :

3.1. Знати базову термінологію вивчених лінгвістичних дисциплін.

3.2. Вміти користуватися загальнонауковими і традиційними спеціальними методами лінгвістичних досліджень.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Курс за вибором «Невербальна семіотика в кроскультурній комунікації»

присвячений вивченню невербальної семіотики дискурсу та формування у студентів уміння та навичок ефективного використання дискурсивних невербальних стратегій та тактик у англomовній комунікації. Курс розроблено на базі нових досліджень вітчизняного та зарубіжного мовознавства у галузі невербальної семіотики, лінгвістики тексту, прагмалінгвістики та аналізу дискурсу. Невербальні компоненти комунікації – погляд, жест, поза, усмішка тощо – належать до експресивних, прагматично навантажених засобів спілкування, за допомогою яких передається 97% емоційно-оцінної інформації в дискурсі. Вміння адекватно використовувати невербальні дії в англomовному спілкуванні сприятиме формуванню у студентів комунікативної компетенції. Аналіз прагматики номінацій невербальних компонентів у англomовному тексті буде сприяти виявленню емотивних, культурологічних, прагматичних особливостей аспектів мовлення. Володіння навичками ефективно невербальної поведінки допоможе студентам у їхньої педагогічної та перекладацької діяльності. Окрім того, важливе місце відводиться підготовці фахівця в галузі філології, що передбачає розвиток здатності до критичного мислення, формування вміння пошуку й обробки різної семіотичної інформації, планування і виконання прикладного лінгвістичного дослідження та ефективно презентації його результатів.

5. Компетентності студентів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) “Невербальна семіотика в кроскультурній комунікації”:

Основні завдання курсу включають:

- ▲ Розвиток умінь проводити обробку та критичний аналіз наукової літератури по даній проблематиці.
- ▲ Ознайомлення студентів з понятійним апаратом та головними методами прагмалінгвістичного та невербалістики.
- ▲ Ознайомлення студентів з основними поняттями прагмалінгвістичного аналізу художніх та нехудожніх дискурсивних практик.
- ▲ Розвиток умінь та навичок аналізу номінацій невербальних дій у

дискурсі з позицій актомовленнєвого аналізу.

- ▲ Розвиток навичок використання ввічливих невербальних компонентів у спілкуванні та формування на цьому тлі загальної комунікативної та спеціальної фахової компетенцій.

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації із різних джерел.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 15. Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності, здійснювати творчий науковий пошук.

ЗК 16. Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії та прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову, що вивчається, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 15. Розуміння методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті і захисту інтелектуальної власності та її результатів; усвідомлення значущості практичної філософії для формування сучасного комунікативного суспільства.

ФК 16. Здатність до науково-лінгвістичного мислення, розуміти природу лінгвістичних явищ та процесів, вільно орієнтуватися у науковій лінгвістичній інформації та верифікації наукових концепцій, ефективно й компетентно брати участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, круглих столах, дискусіях, наукових публікаціях) в галузі філології.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та /або методи і технології навчання)	Методи оцінювання
Код	Результат навчання		
1.1	Знати лінгвістичні витoki семіотичних теорій Ч. Морриса, Ч. Пирса, прагматичних досліджень Дж. Остіна, Дж. Серля, Г.Г. Почепцова, ідеї провідних науковців, на основі яких виникла сучасна комунікативна лінгвістика та дискурсологі	навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни.	1. Тематичний контроль: індивідуальне та фронтальне опитування; поточне тестування; оцінювання презентацій
1.2	Знати методологічні та методичні особливості лінгвістичних семіотичних та прагматичних досліджень	створення ситуації пізнавальної новизни.	
1.3	Знати сутність наукових понять, пов'язаних з комунікативною лінгвістикою та невербалістикою	словесні: (лекція традиційна / проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари	2. Модульний контроль: написання МКР
1.4	Знати провідні галузі сучасної лінгвістичної науки	словесні: (лекція традиційна /	

		проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, розповідь, бесіда	3. Підсумковий контроль: залік
1.5	Знати сферу практичного застосування невербальних компонентів комунікації	спостереження, ілюстрація, демонстрація	
2.1	Демонструвати практичні вміння аналізу номінацій невербальних явищ з позицій дискурс-аналізу	виконання проектів	
2.2	Уміти аналізувати дискурси різних типів у семіотичному та в прагмалінгвістичному аспектах	під керівництвом викладача, самостійний пошук інформації, виконання проектів	
2.3.	Уміти вести наукову полеміку в рамках визначеної проблематики	виконання проектів	
3.1	Розвивати навички публічних виступів на тему дослідження на наукових семінарах, колоквиумах, конференціях тощо	навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни	
3.2	Якісно готувати індивідуальні чи групові презентації з визначеної тематики з опорою на комп'ютерну і мультимедійну підтримку, виготовляти роздатковий матеріал, таблиці і схеми в межах професійно-методичної підготовки викладача теоретичних мовних дисциплін	виконання проектів	
4.1	Дотримування принципів автономності і відповідальності як головних орієнтирів у проведенні наукової роботи	репродуктивні, пошукові, дослідницькі	
4.2	Самостійно обирати і адаптувати сучасні методики лінгвістичних	пошукові, дослідницькі	

спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.													
ПРН 21. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівця, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
ПРН 23. Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.			+		+	+	+	+	+	+			

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Невербальна семіотика в кроскультурній комунікації”.

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Невербальна семіотика в кроскультурній комунікації”

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Вільно спілкуватися із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Індивідуальне і групове опитування.
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	<i>Технологія</i> особистісно-орієнтованого навчання	Експрес-контроль.
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	<i>Методи</i> інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання	
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія,	Оцінювання роботи студентів у групах.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	<p>– дидактичні та ділові ігри, що імітують досліджувані процеси,</p> <p>– ситуаційний аналіз (кейс-метод),</p> <p>пояснювально-ілюстративний метод,</p> <p>дискусійний метод</p> <p>комунікативний метод,</p> <p>метод пошукової роботи і пошукового навчання,</p> <p>-комунікативний метод,</p> <p>метод ситуативного навчання.</p> <p><i>Індивідуальні завдання:</i></p> <p>– творчі завдання з проблем професійних комунікацій,</p> <p>–діагностичні завдання.</p>	<p>Оцінювання індивідуальних завдань студентів.</p> <p>Тематичне тестування.</p> <p>Модульна контрольна робота.</p> <p>Залік.</p>
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.		
ПРН 21. <i>Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.</i>		
ПРН 23. <i>Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.</i>		

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів) тематичне оцінювання

написання МКР

підсумкове оцінювання – залік

8.1 Форми та критерії оцінювання студентів:

1. Тематичний контроль:

- письмовий контроль у вигляді тестів;
- усне фронтальне чи вибіркоче індивідуальне опитування;
- заслуховування індивідуальних чи групових презентацій за визначеною тематикою.

2. Модульний контроль :

написання МКР

3. Підсумковий контроль: залік

8.2 Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації

передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності, включаючи аудиторну й самостійну роботу, та написання модульної контрольної роботи на останньому семінарі.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять

			помилки
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки
			Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
			Відсутність на занятті
2.	Позааудиторна (самостійна) робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем лінгвостилістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.
			Невиконання завдань.
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
		3	50%–74% правильно виконаних завдань, несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо повна інтерпретація фрагментів тексту, 5–6

		помилки щодо змісту або форми
	2	50% і нижче правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, невірна інтерпретація фрагментів тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми
	0	Відсутність контрольної роботи

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з курсу. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«відмінно» – 50 балів;

«добре» – 40 балів;

«задовільно» – 30 балів;

«незадовільно» – 20 балів;

Неявка на МКР – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Підсумковий контроль

Залік

Вибіркова дисципліна передбачає складання усного заліку згідно із наведеним нижче переліком питань.

Структура заліку включає усну відповідь на одне з наведених нижче питань та усний коментар до здійсненої напередодні письмової інтерпретації одного з англійських оповідань (перелік наводиться нижче).

Критерії оцінювання на заліку:

зараховано – повна, змістовна відповідь на питання заліку в адекватному мовленнєвому оформленні; глибокий, самостійний аналіз англійського оповідання з опорою на методики і техніки аналізу, передбачені цим курсом за вибором; наявність письмової інтерпретації оповідання;

не зараховано – неповна, поверхнева відповідь на питання заліку (або її відсутність) зі значною кількістю мовних помилок; поверхневий аналіз англійського оповідання без опори на методики і техніки аналізу, передбачені цим курсом за вибором; відсутність письмової інтерпретації оповідання

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано»)

та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів – А (відмінно)

82 – 89 балів – В (добре)

75 – 81 бал – С (добре)

66 – 74 бали – D (задовільно)

60 – 65 бали – E (задовільно)

59 балів і нижче – FX (незадовільно)

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік, і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Приклад питань до заліку:

1. Dimensions of communication: communicating nonverbally.
2. Nonverbal features of communicative styles.
3. Ontogenetic aspects of nonverbal communication.
4. Universal and culture specific features of nonverbal components.
5. Approaches to nonverbal communication: semiotic and pragmatic theories.
6. System of nonverbal communication: categories and types
7. Intentionality of nonverbal communication.
8. Nonverbal communication and emotion.

9. Nonverbal communication and politeness.
10. Recognizing pragmatics and cultural values of nonverbal behaviour.
11. Nonverbal communication: American and British Patterns.
12. Pragmatics of gender differences in nonverbal behaviour.
13. Classroom nonverbal behaviour.
14. Nonverbal signs in political discourse.
15. Pragmatics of handshaking in diplomatic discourse.
16. Speech Act loading of nonverbal behaviours.
17. Nonverbal discourse markers of pragmatic strategies.
18. Ways of translating some nominations of gestures of English into Ukrainian.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
лекції	семінарськ і / практичні заняття		самостійна робота		
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Прагматика невербальної комунікації					
1.	Тема 1. Предмет курсу за вибором. Функціональний підхід до вивчення комунікативних явищ. Прагматична кореляція вербальних та невербальних дій мовця. Самостійна робота Конспекти першоджерел. Аналіз самостійно обраних фрагментів англomовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація	16	2	2	12
2.	Тема 2. Сучасні лінгвістичні семіотичні та прагматичні теорії як основа аналізу невербальних	18	4	2	12

	компонентів дискурсу. Самостійна робота Конспекти першоджерел. Аналіз самостійно обраних фрагментів англomовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація				
3.	Тема 3. Система невербальних компонентів комунікації. Підходи та критерії класифікації. Семіотичний, культурологічний та прагматичний аспекти Самостійна робота Конспекти першоджерел. Аналіз та класифікація невербальних компонентів із самостійно обраних фрагментів англomовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація	18	4	2	12
4.	Тема 4. Емотивний та гендерний аспекти номінацій невербальних дій в англomовному художньому дискурсі Самостійна робота Аналіз самостійно обраних фрагментів англomовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація	20	6	2	12
5.	Тема 5. Прагматичні невербальні маркери комунікативних стратегій у нехудожніх дискурсивних практиках. Проект “Порівняльний аналіз невербальної поведінки англomовних та україномовних політиків”. Самостійна робота Аналіз самостійно обраних фрагментів англomовного та україномовного політичного публічного дискурсу. Письмова презентація	18	4	2	12
	Усього годин	90	20	10	60

10. Рекомендовані джерела (у тому числі Інтернет ресурси)

Методичне забезпечення

Серякова І.І. Magic of Nonverbal Communication. Навчальний посібник англійською мовою. - 2-ге видання зі змінами та доповненнями. – К.: Освіта України, 2009. – 161 с.

Основна література:

1. Серякова И.И. Невербальный знак коммуникации в англоговорящих дискурсивных : Монография. – К. : Вид. Центр КНЛУ, 2012. - 280 с.
2. Knapp M, Hall J. Nonverbal Communication in Human Interaction / Mark Knapp. – N/Y.: Harcourt Brace College Publisher, 1997. – 486 p.
3. Gamble T.K., Gamble M. Communication works / T. Gamble. – N.Y.: Random House, 1987. – 540 p.
4. Yule G Pragmatics / George Yule. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1996. – 138 p.

Додаткова література:

1. Почепцов Г.Г. Избранные труды по лингвистике / Г.Г. Почепцов. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2009. – 556 с.
2. Brown G. Discourse Analysis / Gillian Brown, George Yule. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 1988. – 288 p.
3. Encyclopedia of Language and Linguistics / [eds. E. K. Brown; A. Anderson et al]. — Boston: Elsevier, 2006. – 612 p.
4. Brown G, Yule G. Discourse analysis. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1983. – 288 p.
5. Leech G.N. Principles of pragmatics. – London, New York: Longman, 1983. – 250 p.
6. Levinson S. Pragmatics. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1983. – 420 p.
7. Yule G. The Study of Language / George Yule. – 4th ed. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2010. – 320 p.

